

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia stycznia 2010 r.

Pan
ppłk Czesław Gnap
Dyrektor
Zakładu Karnego
w Uhercach Mineralnych

P/09/162

LRZ- 410-28-01/2009

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą *o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Zakładzie Karnym w Uhercach Mineralnych, w zakresie funkcjonowania Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU) w okresie 2005 – (I półrocze) 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 28 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy *o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, pozytywnie ocenia funkcjonowanie CKU.

W okresie objętym kontrolą, w ramach CKU funkcjonowały: Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych (ZSZ), Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (LO) i Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (ULO). W okresie tym do ZSZ przyjęto 252 słuchaczy, a do LO i ULO 86 słuchaczy. Nie wystąpiły przypadki odmowy nauki osadzonym w tych szkołach ze względu na brak miejsc. W ramach CKU utworzono

także: Gimnazjum dla Dorosłych i Technikum Uzupełniające dla Dorosłych. W szkołach tych nie prowadzono jednak nauki, gdyż nie zrekrutowano odpowiedniej liczby kandydatów.

W kontroli ustalono, że do ksiąg uczniów w niektórych pozycjach nie wprowadzano zapisów dotyczących opuszczenia lub ukończenia szkoły przez słuchaczy CKU, pomimo iż osoby te nie uczęszczały do szkoły, a część z nich opuściło Zakład Karny. W księgach uczniów nie zawsze też zamieszczano daty opuszczenia szkoły, pomimo iż odnotowano przyczynę tego zdarzenia, a w niektórych przypadkach, nie ewidencjonowano daty ukończenia CKU - mimo, iż odnotowywano numer wydanego świadectwa. Ustalono także, że część zapisów w księgach uczniów, dotyczących opuszczenia lub ukończenia CKU, dokonano w sposób nietrwały (umożliwiając modyfikację zapisu). W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, tak prowadzona ewidencja słuchaczy w księgach uczniów była nierzetelna.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że arkusze ocen słuchaczy CKU nie zawierały wszystkich informacji wymaganych postanowieniem § 12 ust. 6 i 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w *sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji* (Dz. U. Nr 23 poz. 225 ze zm.). Na próbie 40 badanych arkuszy ocen ustalono, że aż w 13 arkuszach (32,5%) nie podano dat opuszczenia szkoły przez słuchaczy, a w 7 arkuszach (17,5%) nie zamieszczono adnotacji o wydaniu świadectwa ukończenia szkoły.

W kontroli ustalono również, iż odnotowana w dziennikach lekcyjnych obecność słuchaczy na zajęciach praktycznych, była wyższa niż ewidencjonowane przez Dział Ochrony Zakładu Karnego wyjścia skazanych z pawilonów mieszkalnych, celem udziału w tych zajęciach. Jak wyjaśnili pracownicy CKU, spowodowane to było faktem, iż część zajęć praktycznych zostało przeprowadzonych w budynku, w którym znajdowały się cele mieszkalne słuchaczy.

W kontroli ustalono, że Komisja Rekrutacyjna w trakcie rekrutacji słuchaczy, dysponowała odpowiednimi dokumentami, a dotychczasowy przebieg nauki uzasadniał przyjęcie kandydatów na odpowiedni semestr w danej szkole.

Dla każdej szkoły działającej w ramach CKU, został opracowany plan nauczania, a przyjęte przez nauczycieli programy nauczania zostały dopuszczone do stosowania przez Ministra Edukacji Narodowej. Plany zajęć uwzględniały liczbę godzin lekcyjnych przewidzianą postanowieniami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w *sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 15 poz. 142 ze zm.).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że nauczyciele CKU posiadali odpowiednie kwalifikacje w zakresie nauczanych przez nich przedmiotów oraz odpowiednie przygotowanie pedagogiczne. Wszyscy pedagodzy zatrudnieni byli na podstawie umowy o pracę. Zakład Karny na doskonalenie zawodowe nauczycieli CKU, w okresie objętym kontrolą, przeznaczył łącznie 8.360 zł, które zostały wykorzystane w szczególności na dofinansowanie studiów wyższych i kolegiów językowych oraz na kursy i szkolenia.

W kontroli ustalono, iż CKU posiadało pomieszczenia umożliwiające prawidłowy przebieg nauki, wyposażone w odpowiedni sprzęt i pomoce dydaktyczne. Stan techniczny klasopracowni, innych pomieszczeń i węzła sanitarnego był dobry.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Dyrektor CKU nie przeprowadzał kontroli pomieszczeń szkolnych pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i higieny warunków korzystania z tych obiektów, co było wymagane postanowieniem § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2003 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz. U Nr 6, poz. 69) – zgodnie z którym - jeżeli przerwa w działalności oświatowej szkoły trwa co najmniej 2 tygodnie, dyrektor szkoły dokonuje w powyższym zakresie kontroli pomieszczeń szkolnych, a z ustaleń której sporządza protokół.

W roku 2006, w ramach projektów współfinansowanych środkami Unii Europejskiej, w CKU utworzono pracownię komputerową, multimedialne centrum informacji oraz biblioteczne centrum informacji multimedialnej. Pracownie te wyposażone zostały łącznie w 24 stanowiska komputerowe połączone w sieć z dostępem do internetu. Oprócz ww. sprzętu komputerowego Zakład Karny, w okresie objętym kontrolą, zakupił dla potrzeb CKU pomoce naukowe i dydaktyczne o łącznej wartości 33.789,72 zł., które w kwocie 10.000 zł zostały sfinansowane z wyodrębnionych środków przekazanych przez dysponenta wyższego stopnia, a w pozostałej części ze środków własnych, w ramach bieżących kosztów utrzymania Zakładu. Część zakupionego sprzętu dydaktycznego: 2 notebooki, odtwarzacz DVD i VHS, 3 rzutniki multimedialne, 2 wizualizery i rzutnik pisma, nie były wykorzystywane, gdyż sprzęt ten został zakupiony dla potrzeb utworzonych (lecz niesfunkcjonujących) szkół: Gimnazjum dla Dorosłych i Technikum Uzupełniającego dla Dorosłych.

W kontroli ustalono, że CKU posiadało upoważnienie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie do organizowania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach: murarz i posadzkarz. Stanowiska do praktycznej nauki zawodów, wykorzystywane również do przeprowadzenia egzaminów spełniały wymogi w zakresie ich powierzchni i wysokości, określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu

z dnia 3 lutego 2003 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 49 poz. 411 ze zm.). Warsztaty szkolne nie posiadały jednak pełnego wyposażenia wymaganego przepisami w/w rozporządzenia. Brak było bowiem wagi, gracy, formy do pomiaru konsystencji mieszanki betonowej, młotków drewnianych, poziomic węzowych, przyrządów do osadzania dynamicznego i przyrządów do cięcia szkła.

Zarówno CKU jak i poszczególne szkoły zostały utworzone na podstawie aktów założycielskich wydanych przez Ministra Sprawiedliwości. Szkołom tym zostały nadane statuty. Poddane kontroli statuty CKU i ZSZ nie zawierały wszystkich uregulowań wymaganych przepisami art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.). Statuty te nie określały: praw i obowiązków słuchaczy oraz przypadków, w których słuchacz może zostać skreślony z listy słuchaczy, szczegółowych zasad wewnątrzszkolnego oceniania uczniów, organizacji pracowni szkolnych i warsztatów szkolnych dla realizacji zajęć praktycznych oraz szczegółowej organizacji praktycznej nauki zawodu. W statutach, stwierdzono również brak uregulowań określających warunki i sposoby oceniania wewnątrzszkolnego osiągnięć edukacyjnych słuchaczy, co było wymagane przepisem § 3 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.). Pomimo, iż powołane przepisy stanowią, iż postanowienia w tym zakresie powinny wynikać ze statutów szkół, część z nich uregulowane zostało innymi przepisami wewnętrznymi obowiązującymi w CKU.

W kontroli ustalono, że ewidencja księgowa wydatków i kosztów funkcjonowania CKU w dziale 801 – Oświata i wychowanie rozdz. 80144 – *Inne formy kształcenia*, nie ujmowała wszystkich nakładów związanych z utrzymaniem szkoły. W podziałce tej ujęto jedynie koszty wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń nauczycieli oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zakupy usług zdrowotnych i szkolenia pracowników. Pozostałe koszty utrzymania CKU oraz wynagrodzenie sekretarza zostały ujęte w dziale 755 – *Wymiar sprawiedliwości*, rozdz. 75512 – *Więziennictwo*, jako bieżące koszty utrzymania Zakładu Karnego. Tak prowadzona ewidencja księgowa nie odzwierciedlała rzeczywistych kosztów funkcjonowania CKU.

Z ustaleń kontroli wynika, że w 2008 r. Zakład przystąpił do realizacji projektów współfinansowanych środkami Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wydatki poniesione na realizację tych programów klasyfikowane były do odpowiednich paragrafów przewidzianych postanowieniami załącznika nr 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w *sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* (Dz. U. Nr 107, poz. 726 ze zm.), a wydatki strukturalne poniesione w tym zakresie, zostały zakwalifikowane zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 października 2007 r. w *sprawie szczegółowej klasyfikacji wydatków strukturalnych* (Dz. U. Nr 209, poz. 1511).

Dyrektor CKU, pomimo obowiązku wynikającego z pisma z dnia 3 grudnia 2008 r. Centralnego Zarządu Służby Więziennej, nie informował Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przypadkach opuszczenia lub ukończenia szkoły przez słuchaczy, którym wypłacane były świadczenia renty rodzinnej. Podczas kontroli ujawniono 2 przypadki opuszczenia szkoły po dacie powyższego pisma, przez słuchaczy pobierających rentę rodzinną, natomiast powiadomienie zakładu rentowego o tym fakcie, nastąpiło w trakcie niniejszej kontroli NIK, tj. odpowiednio 20 i 347 dni od daty tych zdarzeń. Za miesiąc maj 2008 r. jednemu osadzonemu wypłacona została renta rodzinna w kwocie 556,02 zł, pomimo iż osoba ta w miesiącu poprzednim opuściła szkołę. Świadczenie to zostało wypłacone nienależnie w świetle przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o *emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227), który uzależnia wypłatę tego świadczenia od kontynuowania nauki w szkole.

Wyniki kontroli wskazały, iż edukacja skazanych nie wywierała dużego wpływu na przebieg odbywania kary pozbawienia wolności. Ustalenia kontroli wykazały, że udział słuchaczy CKU – w wypadkach nadzwyczajnych wywołujących konsekwencję nałożenia kary na skazanego – był stosunkowo duży.

W kontroli ustalono, że w okresie 2006 – (I półrocze) 2009 r. Zakład Karny przeprowadził 24 kursy dla skazanych, w tym 11 kursów przy wykorzystaniu kadry pedagogicznej CKU, co było zgodne z uregulowaniami zawartymi w postanowieniu § 38 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lutego 2004 r. w *sprawie szczegółowych zasad i trybu prowadzenia nauczania w zakładach karnych* (Dz. U. z 2004 r. Nr 37 poz. 337). Pozostałe kursy prowadzone były przez podmiot zewnętrzny wybrany w drodze przetargu nieograniczonego. Kursy prowadzone z wykorzystaniem kadry CKU ujęte zostały w planie kursów zatwierdzonym przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Rzeszowie.

Ustalenia kontroli wykazały, że osadzeni nie byli obciążani odpłatnością za uczestnictwo w organizowanych kursach, a kursanci nie brali jednocześnie udziału w innych podobnych zajęciach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wprowadzenie do ksiąg uczniów oraz do arkuszy ocen odpowiednich informacji dotyczących opuszczenia lub ukończenia Szkoły przez słuchaczy oraz wyeliminowanie w nich zapisów nietrwałych i zastąpienie ich techniką trwałego zapisu.
2. Zapewnienie przeprowadzania kontroli pomieszczeń szkolnych pod kątem bezpieczeństwa i higieny warunków korzystania z tych obiektów, w przypadkach gdy przerwa w działalności oświatowej szkoły trwa co najmniej 2 tygodnie.
3. Podjęcie działań w zakresie wprowadzenia do statutow Szkół, wszystkich uregulowań wymaganych przepisami: art. 60 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, rozporządzenia w sprawie ramowych statutow szkół oraz rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania.
4. Planowanie i ewidencjonowanie wszystkich wydatków poniesionych na funkcjonowanie CKU w dziale 801 – *Oświata i wychowanie*, rozdz. 80144 – *Inne formy kształcenia*.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.